

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ സപ്തദശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ സപ്തദശഃ സർഗഃ ॥

വിഭീഷണസ്യ ശ്രീരാമസ്യാശ്രയേ ഗമനം ശ്രീരാമേണ മന്ത്രിഭിഃ
സഹ തദർഥമാശ്രയദാനേ വിചാരണം ച

ഇത്യുക്ത്വാ പരുഷം വാക്യം
രാവണം രാവണാനുജഃ |
ആജഗാമ മുഹൂർത്തേന
യത്ര രാമഃ സലക്ഷ്മണഃ || 6.17.1 ||

തം മേരുശിഖരാകാരം
ഭീപ്താമിവ ശതഹ്രദാം |
ഗഗനസ്ഥം മഹീസ്ഥാസ്തേ
ദദ്യൂശൂർവാനരാധിപാഃ || 6.17.2 ||

തേ ചാപ്യനുചരാസ്തസ്യ
ചത്വാരോ ഭീമവിക്രമാഃ |
തേപി വർമായുധോപേതാ
ഭൂഷണോത്തമഭൂഷിതാഃ || 6.17.3 ||

സ ച മേഘാലപ്രഖ്യാ
വജ്രായുധസമപ്രഭഃ |

വരായുധധരോ വീരോ

ദിവ്യാഭരണഭൂഷിതഃ || 6.17.4 ||

തമാത്മപഞ്ചമം ദൃഷ്ട്വാ

സുഗ്രീവോ വാനരാധിപഃ |

വാനരൈഃ സഹ ദുർധർഷ -

ശ്ചിന്തയാമാസ ബുദ്ധിമാൻ || 6.17.5 ||

ചിന്തയിത്വാ മുഹൂർതം തു

വാനരാംസ്താനുവാച ഹ |

ഹനുമത്പ്രമുഖാൻ സർവാ -

നിദം വചനമുത്തമം || 6.17.6 ||

ഏഷ സർവായുധോപേത -

ശ്ചതുർഭിഃ സഹ രാക്ഷസൈഃ |

രാക്ഷസോഭ്യേതി പശ്യധ്വ -

മസ്മാൻ ഹന്തും ന സംശയഃ || 6.17.7 ||

സുഗ്രീവസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ

സർവേ തേ വാനരോത്തമാഃ |

സാലാനുദ്യമ്യ ശൈലാംശ്ച

ഇദം വചനമബ്രുവൻ || 6.17.8 ||

ശീഘ്രം വ്യാദിശ നോ രാജൻ

വധായൈഷാം ദുരാത്മനാം |

നിപതന്തി ഹതാ യാവദ്

ധരൺയാമൽപചേതനാഃ || 6.17.9 ||

തേഷാം സംഭാഷമാണാനാ -

മന്യോന്യം സ വിഭീഷണം |

ഉത്തരം തീരമാസാദ്യ
 ഖണ്ഡ ഏവ വ്യതിഷ്ഠത || 6.17.10 ||

സ ഉവാച മഹാപ്രാജ്ഞഃ
 സ്വരേണ മഹതാ മഹാൻ |
 സുഗ്രീവം താംശ്ച സമ്പ്രേക്ഷ്യ
 ഖണ്ഡ ഏവ വിഭീഷണം || 6.17.11 ||

രാവണോ നാമ ദുർഭവത്തോ
 രാക്ഷസോ രാക്ഷസേശ്വരഃ |
 തസ്യാഹമനുജോ ഭ്രാതാ
 വിഭീഷണ ഇതി ശ്രുതഃ || 6.17.12 ||

തേന സീതാ ജനസ്ഥാനാ -
 ഭൃതാ ഹത്യാ ജടായുഷം |
 രുദ്ധാ ച വിവശാ ദീനാ
 രാക്ഷസീഭിഃ സുരക്ഷിതാ || 6.17.13 ||

തമഹം ഹേതുഭിർവാക്യൈ -
 ര്വിവിധൈശ്ച ന്യദർശയം |
 സാധു നിർയാത്യതാം സീതാ
 രാമായേതി പുനഃ പുനഃ || 6.17.14 ||

സ ച ന പ്രതിജഗ്രാഹ
 രാവണഃ കാലചോദിതഃ |
 ഉച്യമാനം ഹിതം വാക്യം
 വിപരീത ഇവൗഷധം || 6.17.15 ||

സോഽഹം പരൂഷിതസ്തേന
 ദാസവച്ചാവമാനിതഃ |

ത്യക്ത്വാ പുത്രാംശ്ച ദാരാംശ്ച
രാഘവം ശരണം ഗതഃ || 6.17.16 ||

നിവേദയത മാം ക്ഷിപ്രം
രാഘവായ മഹാത്മനേ |
സർവലോകശരൺയായ
വിഭീഷണമുപസ്ഥിതം || 6.17.17 ||

ഏതത്തു വചനം ശ്രുത്വാ
സുഗ്രീവോ ലഘുവിക്രമഃ |
ലക്ഷ്മണസ്യാഗ്രതോ രാമം
സംരബ്ധമിദമബ്രവീത് || 6.17.18 ||

പ്രവിഷ്ടഃ ശത്രുസൈന്യം ഹി
പ്രാപ്തഃ ശത്രുരതർകിതഃ |
നിഹന്യാദന്തരം ലബ്ധ്വാ
ഉലൂകോ വായസാനിവ || 6.17.19 ||

മന്ത്രേ വൃഹേ നയേ ചാരേ
യുക്തോ ഭവിതുമർഹസി |
വാനരാണാം ച ഭദ്രം തേ
പരേഷാം ച പരന്തപ || 6.17.20 ||

അന്തർധാനഗതാ ഹ്യേതേ
രാക്ഷസാഃ കാമരുപിണഃ |
ശൂരാശ്ച നികൃതിജ്ഞാശ്ച
തേഷാം ജാതു ന വിശ്വസേത് || 6.17.21 ||

പ്രണിധീ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
രാവണസ്യ ഭവേദയം |

അനുപ്രവിശ്യ സോഽസ്മാസു
ഭേദം കുർയാന്ന സംശയഃ || 6.17.22 ||

അഥ വാ സ്വയമേവൈഷ
ഛീദ്രമാസാദ്യ ബുദ്ധിമാൻ |
അനുപ്രവിശ്യ വിശ്വസ്തേ
കദാചിത് പ്രഹരേദപി || 6.17.23 ||

മിത്രാടവിബലം ചൈവ
മൗലഭൃത്യബലം തഥാ |
സർവമേതദ് ബലം ഗ്രാഹ്യം
വർജയിത്വാ ദ്വിഷദ്ബലം || 6.17.24 ||

പ്രകൃത്യാ രാക്ഷസോ ഹ്യേഷ
ഭ്രാതാമിത്രസ്യ വൈ പ്രഭോ |
ആഗതശ്ച രിപുഃ സാക്ഷാത്
കഥമസ്മിംശ്ച വിശ്വസേത് || 6.17.25 ||

രാവണസ്യാനുജോ ഭ്രാതാ
വിഭീഷണ ഇതി ശ്രുതഃ |
ചതുർഭിഃ സഹ രക്ഷോഭി -
ർഭവന്തം ശരണം ഗതഃ || 6.17.26 ||

രാവണേന പ്രണീതം ഹി
തമവേഹി വിഭീഷണം |
തസ്യാഹം നിഗ്രഹം മന്യേ
ക്ഷമം ക്ഷമവതാം വര || 6.17.27 ||

രാക്ഷസോ ജിഹ്യാ ബുദ്ധ്യാ
സന്ദിഷ്ടോഽയമിഹാഗതഃ |

പ്രഹർതും മായയാ ഛരണോ
വിശ്വസ്തേ ത്വയി ചാനഘ || 6.17.28 ||

വധ്യതാമേഷ തീവ്രേണ
ദണ്ഡേന സചിവൈഃ സഹ |
രാവണസ്യ നൃശംസസ്യ
ഭ്രാതാ ഹ്യേഷ വിഭീഷണം || 6.17.29 ||

ഏവമുക്ത്വാ തു തം രാമം
സംരബ്ധോ വാഹിനീപതിഃ |
വാക്യജ്ഞോ വാക്യകുശലം
തതോ മൗനമുപാഗമത് || 6.17.30 ||

സുഗ്രീവസ്യ തു തദ് വാക്യം
ശ്രുത്വാ രാമോ മഹാബലഃ |
സമീപസ്ഥാനുവാചേദം
ഹനുമത്പ്രമുഖാൻ കപീൻ || 6.17.31 ||

യദുക്തം കപിരാജേന
രാവണാവരജം പ്രതി |
വാക്യം ഹേതുമദത്യർഥം
ഭവദ്ഭിരപി ച ശ്രുതം || 6.17.32 ||

സുഹൃദാമർഥകൃച്ഛഷു
യുക്തം ബുദ്ധിമതാ സദാ |
സമർഥേനോപസന്ദേഷ്ടും
ശാശ്വതീം ഭൂതിമിച്ഛതാ || 6.17.33 ||

ഇത്യേവം പരിപൃഷ്ടാസ്തേ
സ്വം സ്വം മതമതന്ദ്രിതാഃ |

സോപചാരം തദാ രാമ -

മുചുഃ പ്രിയചികീർഷവഃ || 6.17.34 ||

അജ്ഞാതം നാസ്തി തേ കിഞ്ചിത്

ത്രിഷു ലോകേഷു രാഘവ |

ആത്മാനം പുജയൻ രാമ

പൃച്ഛസ്യസ്മാൻ സുഹൃത്തയാ || 6.17.35 ||

ത്വം ഹി സത്യവ്രതഃ ശൂരോ

ധാർമികോ ദൃഢവിക്രമഃ |

പരീക്ഷ്യകാരി സ്മൃതിമാൻ

നിസൃഷ്ടാത്മാ സുഹൃത്സു ച || 6.17.36 ||

തസ്മാദേകൈകശസ്താവദ്

ബ്രുവന്തു സചിവാസ്തവ |

ഹേതുതോ മതിസമ്പന്നാഃ

സമർഥാശ്ച പുനഃ പുനഃ || 6.17.37 ||

ഇത്യുക്തേ രാഘവായാമ

മതിമാനംഗദോഽഗ്രതഃ |

വിഭീഷണപരീക്ഷാർഥ -

മുവാച വചനം ഹരിഃ || 6.17.38 ||

ശഭ്രതാഃ സകാശാത് സമ്പ്രാപ്തഃ

സർവമാ തർക്യ ഏവ ഹി |

വിശ്വാസനീയഃ സഹസാ

ന കർതവ്യോ വിഭീഷണഃ || 6.17.39 ||

ഛാദയിത്വാഽത്മഭാവം ഹി

ചരന്തി ശംബുദ്ധയഃ |

പ്രഹരന്തി ച രഭ്രന്ധഷു
സോഽനർഥഃ സുമഹാൻ ഭവേത് || 6.17.40 ||

അർഥാനർഥൗ വിനിശ്ചിത്യ
വ്യവസായം ഭജേത ഹ |
ഗുണതഃ സംഗ്രഹം കുർയാദ്
ദോഷതസ്തു വിസർജയേത് || 6.17.41 ||

യദി ദോഷോ മഹാംസ്തസ്മിം -
സ്ത്യജ്യതാമവിശങ്കിതം |
ഗുണാൻ വാപി ബഹൂൻ ജ്ഞാത്വാ
സംഗ്രഹഃ ക്രിയതാം നൃപ || 6.17.42 ||

ശരഭസ്ത്വഥ നിശ്ചിത്യ
സാർഥം വചനമബ്രവീത് |
ക്ഷിപ്രമസ്മിൻ നരവ്യാഘ്ര
ചാരഃ പ്രതിവിധീയതാം || 6.17.43 ||

പ്രണിധായ ഹി ചാരേണ
യഥാവത് സൂക്ഷ്മബുദ്ധിനാ |
പരീക്ഷ്യ ച തതഃ കാർയോ
യഥാൻയായം പരിഗ്രഹഃ || 6.17.44 ||

ജാംബവാംസ്ത്വഥ സന്ദ്രവക്ഷ്യ
ശാസ്ത്രബുദ്ധ്യാ വിചക്ഷണം |
വാക്യം വിജ്ഞാപയാമാസ
ഗുണവദ് ദോഷവർജിതം || 6.17.45 ||

ബദ്ധവൈരാച്ച പാപാച്ച
രാക്ഷസേന്ദ്രാദ് വിഭീഷണം |

അദേശകാലേ സമ്പ്രാപ്തഃ
സർവമാ ശങ്ക്യതാമയം || 6.17.46 ||

തതോ മൈനസ്തു സമ്പ്രേക്ഷ്യ
നയാപനയകോവിദഃ |
വാക്യം വചനസമ്പന്നോ
ബഭാഷേ ഹേതുമത്തരം || 6.17.47 ||

അനുജോ നാമ തസ്യൈഷ
രാവണസ്യ വിഭീഷണം |
പൃച്ഛ്യതാം മധുരേണായം
ശന്നൈൻനരപതീശ്വര || 6.17.48 ||

ഭാവമസ്യ തു വിജ്ഞായ
തത്ത്വതസ്തം കരിഷ്യസി |
യദി ദുഷ്ടോ ന ദുഷ്ടോ വാ
ബുദ്ധിപൂർവം നരർഷഭ || 6.17.49 ||

അഥ സംസ്കാരസമ്പന്നോ
ഹനുമാൻ സചിവോത്തമഃ |
ഉവാച വചനം ശ്രുക്ഷ്ണ -
മർഥവൻമധുരം ലഘു || 6.17.50 ||

ന ഭവന്തം മതിശ്രേഷ്ഠം
സമർഥം വദതാം വരം |
അതിശായയിതും ശക്തോ
ബൃഹസ്പതിരപി ബ്രൂവൻ || 6.17.51 ||

ന വാദാന്നാപി സംഘർഷാ -
ന്നാധിക്യാന ച കാമതഃ |

വക്ഷ്യാമി വചനം രാജൻ
യഥാർഥം രാമ ഗൗരവാത് || 6.17.52 ||

അർമാനർഥനിമിത്തം ഹി
യദുകൃതം സചിവൈസ്തവ |
തത്ര ദോഷം പ്രപശ്യാമി
ക്രിയാ നഹുപപദ്യതേ || 6.17.53 ||

ഋതേ നിയോഗാത് സാമർഥ്യ -
മവബോദ്ധും ന ശക്യതേ |
സഹസാ വിനിയോഗോഽപി
ദോഷവാൻ പ്രതിഭാതി മേ || 6.17.54 ||

ചാരപ്രണിഹിതം യുകൃതം
യദുകൃതം സചിവൈസ്തവ |
അർഥസ്യാസംഭവാത് തത്ര
കാരണം നോപപദ്യതേ || 6.17.55 ||

അദേശകാലേ സമ്പ്രാപ്ത
ഇത്യയം യദ് വിഭീഷണം |
വിവക്ഷാ തത്ര മേഘ്നീയം
താം നിബോധ യഥാമതി || 6.17.56 ||

ഏഷ ദേശശ്ച കാലശ്ച
ഭവതീഹ യഥാ തഥാ |
പുരുഷാത് പുരുഷം പ്രാപ്യ
തഥാ ദോഷഗുണാവപി || 6.17.57 ||

ദൗരാത്ഥ്യം രാവണേ ദൃഷ്ട്വാ
വിക്രമം ച തഥാ ത്വയി |

യുക്തമാഗമനം ഹ്യത്രേ
സദൃശം തസ്യ ബുദ്ധിതഃ || 6.17.58 ||

അജ്ഞാതരുപൈഃ പുരുഷൈഃ
സ രാജൻ പൃച്ഛതാമിതി |
യദുക്തമത്ര മേ പ്രേക്ഷാ
കാചിദസ്തി സമീക്ഷിതാ || 6.17.59 ||

പൃച്ഛമാനോ വിശങ്കേത
സഹസാ ബുദ്ധിമാൻ വചഃ |
തത്ര മിത്രം പ്രദുഷ്യേത
മിഥ്യാ പൃഷ്ടം സുഖാഗതം || 6.17.60 ||

അശക്യം സഹസാ രാജൻ
ഭാവോ ബോദ്ധ്യം പരസ്യ വൈ |
അന്തരേണ സ്വരൈർഭിന്നൈ -
ർന്നൈപുണ്യം പശ്യതാം ഭൃശം || 6.17.61 ||

ന ത്വസ്യ ബ്രൂവതോ ജാതു
ലക്ഷ്യതേ ദുഷ്ടഭാവതാ |
പ്രസന്നം വദനം ചാപി
തസ്മാൻമേ നാസ്തി സംശയഃ || 6.17.62 ||

അശങ്കിതമതിഃ സ്വസ്ഥാ
ന ശഃ പരിസർപതി |
ന ചാസ്യ ദുഷ്ടവാഗസ്തി
തസ്മാൻമേ നാസ്തി സംശയഃ || 6.17.63 ||

ആകാരശ്ചരാദ്യമാനോഽപി
ന ശക്യോ വിനിഗൃഹിതും |

ബലാദ്ധി വിവൃണോത്യേവ
ഭാവമന്തർഗതം നൃണാം || 6.17.64 ||

ദേശകാലോപപന്നം ച
കാർയം കാർയവിദാം വര |
സഫലം കുരുതേ ക്ഷിപ്രം
പ്രയോഗേണാഭിസംഹിതം || 6.17.65 ||

ഉദ്യോഗം തവ സമ്പ്രേക്ഷ്യ
മിഥ്യാവൃത്തം ച രാവണം |
വാലിനം ച ഹതം ശ്രുത്വാ
സുഗ്രീവം ചാഭിഷേചിതം || 6.17.66 ||

രാജ്യം പ്രാർഥയമാനസ്തു
ബുദ്ധിപൂർവമിഹാഗതഃ |
ഏതാവത് തു പുരസ്കൃത്യ
യുജ്യതേ തസ്യ സംഗ്രഹഃ || 6.17.67 ||

യഥാശക്തി മയോക്തം തു
രാക്ഷസസ്യാർജവം പ്രതി |
പ്രമാണം ത്വം ഹി ശേഷസ്യ
ശ്രുത്വാ ബുദ്ധിമതാം വര || 6.17.68 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ സപ്തദശഃ സർഗഃ ||